

MEĐUNARODNA EKONOMIJA

Dr Momčilo Đorđević*

USKLAĐIVANJE NACIONALNOG ZAKONODAVSTVA SA REGULATIVOM EVROPSKE UNIJE

Apstrakt: Najvažniji spoljnotrgovinski partner državne zajednice Srbije i Crne Gore je Evropska unija, što znači da je naša zemlja, odnosno preduzeća iz SCG, naročito zainteresovana za poslovanje sa zemljama članicama EU.

Poslovanje sa zemljama članicama EU pretpostavlja prethodno usaglašavanje zakonodavstva SCG sa regulativom (direktive, standardi, preporuke, mere, propisi i sl.) ove integracije, koji se tiču različitih oblasti.

EU je sada posebno aktuelna za našu zemlju, s obzirom na najnovija događanja i očekivanja, prvenstveno zbog aktivnosti koje ove zemlje (članice EU), preduzimaju u oblasti standardizacije i sertifikacije i naše potrebe da se uključimo u ovaj proces.

EU i procesi koji se odvijaju u oblasti standardizacije, predmet su naše posebne pažnje zbog orijentacije našeg izvoza na ova tržišta kao i zbog toga što su ove zemlje tradicionalni partneri naše privrede.

Savet Evropske Zajednice je 7. Maja 1985. godine, usvojio Rezoluciju koja se tiče usaglašavanja Evropskih Direktiva i standarda.

Ova Rezolucija koja se još naziva i Novi Pristup je imala za cilj usaglašavanje Evropskih Direktiva i uklanjanje unutrašnjih granica u okviru Evrope u trgovini i slobodnom kretanju robe (carinske obaveze, porezi, količinska ograničenja i mere, državni monopol, državna pomoć i smanjenje poreza).

Ključne reči: označavanje robe, Evropska Unija, međunarodni marketing, nacionalno zakonodavstvo, direktive novog pristupa.

Abstract: The most important foreign exchange partner of Serbia and Montenegro is European Union (EU). It means that our country, this is, enterprises from our country, are specifically interested for transaction with EU member countries.

* Vanredni profesor Ekonomskog fakulteta u Kragujevcu

Transactions with EU member countries supposing previously adjustment of Serbia and Montenegro legislation with the legislation of the EU (directives, standards, regulations etc.).

EU is, now, especially actual for our country, in consideration of expectation, primarily because of activity which this countries (members of EU) undertaking in the range of standardization and sertification, and our need to include in that process.

EU and process in the range of standardization are subject of our specially attention because of our export to that markets and because that countries are our traditionaly partners.

EU Council (in May, 7th, 1985) accepted resolution of adjusting European directives and standards. This resolution is called New Approach. Main goal of this resolution is adjusting ef European directives and removal internal limits (tariffes, taxes, quotas etc.) in Europe to make possible free trade and exchanging goods.

Key words: conforming marking, European Union, international marketing, national legislation, new approach directives.

Pretpostavke ulaska SCG u EU

Dokument "Evropsko partnerstvo sa Srbijom i Crnom Gorom" ukazuje na određena područja, gde su neophodne reforme, koje SCG treba da izvrši kako bi se približili ostvarivanju standarda EU. To je u stvari zaključni dokument koji sadrži preporuke koje SCG treba da ispuni za prijem u EU

Da bi se SCG priključile EU (što je nužnost, pre svega iz ekonomskih razloga) ona mora da ispuni određene preporuke, ili zahteve, koje pred njom postavlja EU. Preporuke su razvrstane u kategoriju kratkoročnih prioriteta (koje treba ispuniti u kratkoročnom periodu, jedna do dve godine), i srednjoročnih (koje treba ispuniti za tri do četiri godine):

- ✓ reforme političkog sistema (funkcionisanje Zajednice SCG, saradnja sa Hagom, zaštita manjinskih prava, vizni režim itd.)
- ✓ reforme ekonomskog sistema (pre svega harmonizacija tržišta Srbije i Crne Gore, održavanje makroekonomske stabilnosti, nastaviti sa procesom restrukturiranja preduzeća, reformi poreskog sistema itd.)
- ✓ reforme pravnog sistema (usklađivanje nacionalnog zakonodavstva i regulative EU),
- ✓ reforme u oblasti ekologije (doneti odgovarajuće zakone),
- ✓ reforme socijalnog sistema, itd.

Kancelarija za pridruživanje EU, kao koordinator svih aktivnosti vezanih za proces pridruživanja, započela je izradu plana sprovođenja preporuka iz "Evropskog partnerstva"

Ovaj plan definiše obaveze resornih ministarstava, koje zakone i u kojem vremenskom roku moraju da izrade.

Komisija EU će jednom godišnje u Izveštaju o procesu stabilizacije i pridruživanja za SCG, pratiti i ocenjivati reformski proces (stepen uskladenosti domaćeg zakonodavstva i privrede sa Evropskim propisima i standardima). Koliko smo blizu EU, i kada će SCG biti primljena u EU, određuje se na bazi tih ocena, odnosno u zavisnosti od stepena ostvarenja reformi.

Prema najnovijem izveštaju Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), SCG zaostaje sa započetim refomama. Od zemlje koja je u periodu neposredno posle demokratskih promena u Srbiji (oktobra 2 000. godine), ostvarila najveća reformska pomeranja, sad smo ostali, po ocenama međunarodnih stručnjaka, jedina zemlja u Regionu Jugoistočne Evrope, koja još nije krenula u drugu fazu tranzicije.

Mada je EU i dalje spremna da finansijski podstiče i podrži reforme u SCG, pre svega, zbog unutrašnjih političkih neslaganja, sa reformama se zastalo. Ne samo da se radi o zaostajanju naše zemlje za susedima iz okruženja, koji su već stupili u EU, nego i za onima koji će postati njeni članovi 2 007. godine, ili kasnije.

Po ocenama eksperata EBRD, SCG je u prvoj fazi tranzicije:

- ✓ uspešno obavila aukcijsku privatizaciju,
- ✓ izvršila liberalizaciju tržišta,
- ✓ stabilizovala domaću valutu,
- ✓ zadržala inflaciju na niskom nivou,
- ✓ započeto je usklađivanje zakonodavstva.

Neophodno je nastaviti započete reforme:

- ✓ u bankarskom sektoru,
- ✓ nastaviti sa privatizacijom (tenderska privatizacija),
- ✓ jačanje konkurentnosti preduzeća,
- ✓ strukturne promene u privredi,
- ✓ smanjenje javnih izdataka,
- ✓ zaokruživanje zakonskog okvira za stvaranje povoljnijeg ambijenta za domaće i strane investitore.

Poslovanje sa zemljama članicama EU pretpostavlja najpre, usaglašavanje zakonodavstva SCG sa propisima ove integracije, naročito sa onima koji se odnose na mere necarinske zaštite.

Evropska unija nastoji da u saradnji sa trećim državama i drugim regionalnim ekonomskim integracijama, zaključivanjem bilateralnih sporazuma o trgovini, eliminiše administrativne prepreke u međusobnoj trgovini.

Ovim sporazumima se predviđa osnivanje Zajedničkih komiteta carinskih službi i regulije saradnja carinskih službi EU i država potpisnica sporazuma.

U Sporazumima o pridruživanju EU, koje je većina država Istočne i Centralne Evrope zaključila sa EU, predviđeno je uskladjivanje carinskih procedura u ovim zemljama sa pravilima EU. I u saradnji sa drugim regionalnim ekonomskim integracijama EU nastoji da reguliše administrativne prepreke u međusobnoj trgovini.

Glavni instrumenti spoljnotrgovinske politike su:

- ✓ carine,
- ✓ necarinske mere (obuhvataju pored tradicionalnih necarinskih i tehničkih mera, još i administrativne mere).

Necarinske mere (prepreke) su dobile na značaju kao instrumenti spoljnotrgovinske politike država kada su carine znatno snižene u pregovorima u okviru Opšteg sporazuma o carinama i trgovini (GATT).

Administrativne mere su jedan od vidova necarinskih prepreka u međunarodnoj trgovini. One potiču od primene propisa (zakona, podzakonskih akata, ili drugih propisa) koji imaju značajan negativan uticaj na obavljanje spoljne trgovine jedne zemlje, i predstavljaju svojevrstne protekcionističke mere.

Osnova ovih prepreka su propisi i administrativne mere, koje možemo podeliti na:

- ✓ zakonske (legal barriers to trade),
- ✓ proceduralne (procedural barriers to trade).

U međusobnim odnosima država članica EU administrativne prepreke trgovini su u značajnoj meri eliminisane. EU vrši nadzor nad primenom svojih pravila i propisa u državama članicama.

Evropska komisija ima ovlašćenja, da u slučaju kada otkrije da se neka država članica EU ne pridržava pravila EU u određenoj oblasti i pored opomene, pokrene spor protiv te države članice EU pred Evropskim sudom pravde.

Primer ovakvih sporova je tužba Evropske komisije pred Evropskim sudom pravde protiv Španije i Italije, koje su svojim nacionalnim zakonodavstvima propisale da se čokoladom ne mogu smatrati proizvodi u kojima osim butera kakaa ima i biljnih masnoća. Ovakvi proizvodi se na njihovim tržištima moraju označiti kao "zamena za čokoladu" radi zaštite potrošača.

Ovakav zakon Italija je donela 1976. godine, a Španija je uredbu kojom se ovo pitanje reguliše usvojila 1990. godine. Nakon opomene u obliku mišljenja Komisije, koje je poslato ovim zemljama 1998. godine, pokrenut je spor.

Španija i Italija su branile svoj stav tvrdnjom da se u Direktivi 73/241/EC ne pominje mogućnost da se u čokoladama mogu koristiti biljne masnoće osim buter

kakaa, dok je Komisija na stanovištu da čokolada koja je proizvedena u nekoj drugoj državi članici u skladu sa domaćim zakonodavstvom, mora imati pravo na slobodan pristup svim nacionalnim tržištima EU, u skladu sa članom 28. Sporazuma o Evropskoj uniji.

Proceduralne prepreke spoljnoj trgovini (koje se manifestuju na granici, carinska kontrola), kako za robu, tako i za kretanje ljudi, eliminisane su Sporazumom iz Sengena, i on važi za one države EU koje su prihvatile taj Sporazum.

U cilju eliminisanja preostalih proceduralnih prepreka, u okviru EU 2000. godine, usvojen je Program carine EU, kojim se zahteva ujednačena primena pravila EU u ovoj oblasti, kako bi se ujednačile kontrole robe i olakšala međunarodna trgovina. Programom su predviđene i aktivnosti u oblasti borbe protiv prevara, nelegalne trgovine, kao i automatizacije i kompjuterizacije carinskih službi i unapređenje metoda rada carinskih službi.

EU i treće zemlje

EU je zauzela stav da se pitanje regulisanja prepreka (ograničenja) u trgovini, mora rešiti na međunarodnom nivou, u okviru Svetske trgovinske organizacije (STO), kao jedine međunarodne organizacije nadležne za regulisanje međunarodnih trgovinskih odnosa država članica ove organizacije.

Ispred grupe razvijenih zemalja, EU se zalaže za usvajanje pravila o regulisanju administrativnih prepreka trgovini u STO, čemu se protivi dobar deo zemalja u razvoju.

Predlog EU za usvajanje "sporazuma o uklanjanju proceduralnih prepreka trgovini" u okviru STO podrazumeva preduzimanje aktivnosti u dve oblasti:

- ✓ dokumentacije i podataka za izvoz i uvoz,
- ✓ procedura za carinjenje robe i prelazak granice.

U oblasti dokumentacije i podataka koji se koriste pri izvozu i uvozu stav je EU da postoje preterani zahtevi, kako u pogledu dokumentacije, tako i u pogledu podataka, i da oni nisu standardizovani.

Da bi se to izbeglo preporučuje se:

- ✓ zahteve u pogledu dokumenata i podataka u izvoznim i uvoznim procedurama svesti na minimum,
- ✓ korišćenje harmonizovanih međunarodnih standarda u izvoznim i uvoznim procedurama,
- ✓ smanjenje i harmonizacija podataka prema preporukama usvojenim od Grupe 7 razvijenih zemalja,
- ✓ predaja informacija administraciji samo jedanput,

- ✓ primena integrisanih transakcija koje olakšavaju uparivanje podataka o izvozu i uvozu,
- ✓ primena automatizovanih sistema baziranih na elektronskoj razmeni dokumenata i podataka.

U oblasti procedura za carinjenje robe i prelazak granice konstatovano je da postoji nedovoljna transparentnost carinskih procedura, nedovoljna koordinacija između različitih državnih agencija, preterano dugo trajanje carinskih procedura i slično.

Predložene su sledeće mere koje treba preduzeti u okviru STO:

- ✓ povezivanje carina i drugih državnih organa odgovarajućim računarskim mrežama,
- ✓ upotreba modernih tehnika carinjenja robe,
- ✓ obavljanje carinskog postupka na jednom mestu na granici,
- ✓ ustanovljavanje vremenskog limita za obavljanje carinjenja robe,
- ✓ saradnja između preduzeća koja posluju u spoljnoj trgovini i carinskih organa,
- ✓ pravila STO o brzom sudskom i administrativnom rešavanju carinskih sporova,
- ✓ stvaranje baze podataka STO o zahtevima o carinskom postupku zemalja članica,
- ✓ tehnička pomoć carinskim organima zemalja u razvoju,
- ✓ primena principa nediskriminacije i nacionalnog tretmana i na administrativne prepreke trgovini.

Svi ovi predlozi EU treba da dovedu do regulisanja administrativnih prepreka trgovini na međunarodnom nivou.

Medjutim, EU je razvila i specifičan sistem koji je štiti od spoljnotrgovinskih prepreka drugih država, a koje nisu u skladu sa standardima STO. EU tada primenjuje propise o spoljnotrgovinskim preprekama (Trade Barriers Regulation) koje predstavljaju instrument spoljnotrgovinske politike EU. Ovi propisi ovlašćuju institucije EU za neke retorzivne mere protiv države koja je ove propise uvela.

EU koristi veliki arsenal ovih mera jer je to jedini način da svoje tržište zaštiti od inostrane konkurencije. Po tome EU spada u red privreda u svetu sa značajnom zaštitom domaćeg tržišta.

Značajno sniženje carina, koje je postignuto na rundama pregovora GATT-a, je poništeno uvodjenjem raznih necarinskih prepreka, pa se opšti nivo zaštite privreda u svetu nije značajnije snizio. Posebno su opasne one administrativne

prepreke trgovini koje države i integracije kao što je EU, smišljeno i planski koriste kako bi usporile i opstruirale slobodnu trgovinu sa ostatkom sveta.

Direktive Novog pristupa

Evropska Ekonomska Zajednica (sada Evropska Unija) usvojila je 1985. godine "Novi Pristup za usaglašavanje Direktiva i Standarda".

I pre 1985. godine Zajednica je pokušavala da eliminiše tehnička ograničenja nastojeći da usaglasi proizvodjačke karakteristike proizvoda.

To je značilo da za svaku vrstu proizvoda treba ustanoviti odgovarajuće tehničke standarde. Tokom godina ovaj pristup je postao još složeniji za usavršavanje i kontrolu jer je zahtevao beskrajne "tehničke debate" pošto se trgovina, kvalitet i bezbednost razlikuju od jedne evropske zemlje do druge.

Tokom godina mnoge članice zajednice su ustanovile sopstvene zakone i standarde, čak i onda kada je EEC pokušala da uskladi ove standarde širom Evrope, nacionalne različitosti su i dalje postojale. Zato je Komisija podnela Savetu "Novi Pristup" tehničkoj harmonizaciji i standardizaciji.

Savet je odobrio politiku u svojoj rezoluciji 7. Maja 1985. godine i složio se da interno tržište treba da čini zonu bez unutrašnjih granica u kojoj će biti osiguran slobodan protok ljudi, robe, kapitala i usluga (bez carina, poreza, kvantitativnih ograničenja, nacionalnih monopola, državne pomoći i diskriminacije po osnovu poreza itd.), i da će restrikcije na uvoz biti zabranjene među državama članicama.

Uvodjenje Direktiva Novog pristupa značilo je početak kompletnog uskladjivanja svih propisa u čitavoj Zajednici.

Direktive Novog pristupa su postale metod kojim Savet Evropske Komisije obezbeđuje da se proizvodi, koji su legalno proizvedeni u jednoj zemlji, mogu slobodno kretati u okviru Zajednice. Primarni cilj ovih Direktiva je eliminisanje barijera u trgovini, omogućavajući da manje razlike, koje nastaju usled specifičnosti nacionalnih legislativa, budu prihvatljivije.

Tako se Direktivama omogućava da služe legitimnom cilju, naročito u pogledu zdravlja, bezbednosti, zaštite potrošača i zaštite okoline.

Sledeće godine Savet je potvrdio svoj stav da se svi industrijski proizvodi koje obuhvataju Direktive Novog pristupa, mogu plasirati na tržište, samo ako je proizvodjač obeležio proizvod znakom usaglašenosti.

U početku ovaj znak usaglašenosti je bio "EC Mark". Postepenim uvodjenjem Direktiva to je promenjeno, ali i zbog mogućih konotacija, to je konačno postalo "CE Marking" (CE obeležavanje).

Direktive Novog pristupa se baziraju na sledećim principima:

- ✓ usaglašavanje se ograničava na Suštinske zahteve,
- ✓ jedino proizvodi koji ispunjavaju Suštinske zahteve se mogu kretati slobodno,

- ✓ usaglašeni standardi, čiji je značajan broj objavljen u Zvaničnom žurnalu Evropske Zajednice (OJEC), prenose se na nivo nacionalnih standarda, i pretpostavlja se da su prilagodjeni odgovarajućim Suštinskim zahtevima,
- ✓ primena usaglašanih standarda i drugih tehničkih odrednica ostaje dobrovoljna i na proizvođaču je da sam izabere ono tehničko rešenje koje obezbeđuje saglasnost sa Suštinskim zahtevima,
- ✓ proizvođači su slobodni da izaberu različite procedure koje su zapisane u odgovarajućoj Direktivi,
- ✓ proizvodi, koji su u skladu sa standardima, biće priznati da su u skladu sa Suštinskim zahtevima.

Kada je reč o Suštinskim zahtevima, pre svega radi se o neophodnosti:

- ✓ donošenja osnovnih mera zaštite javnog interesa (u pogledu zdravlja, bezbednosti, zaštite potrošača i zaštite okoline),
- ✓ da se samo proizvodi koji ispunjavaju Suštinske zahteve (koji se prevashodno tiču dizajna proizvoda i uputstva o korišćenju) mogu plasirati na tržište,
- ✓ moraju se primeniti u funkciji rizika koji je povezan sa proizvodom.

Suštinski zahtevi, koji obezbeđuju visok nivo zaštite, su obavezujući i samo onaj proizvod koji zadovoljava suštinske zahteve može se plasirati na tržište EU.

Suštinski zahtevi definišu rezultate koje treba dostići, ili rizike s kojima treba računati, ali ne specificiraju niti predviđaju tehnička rešenja za dostizanje tih rezultata.

Ova fleksibilnost omogućava proizvođačima da sami odaberu način udovoljavanja ovim zahtevima. To takođe dozvoljava, na primer, da se u skladu sa tehničko-tehnološkim progresom, izvrši izbor materijala, ili dizajna itd.

Harmonizovani Evropski standardi, koje su prihvatile Evropske organizacije za standardizaciju, a koji su primenjeni u skladu sa Opštim smernicama, (koje su postavljene zajedničkim dogovorom Evropske komisije i Evropskih organizacija za standardizaciju), obezbeđuju usaglašenost sa odgovarajućim Suštinskim zahtevima.

Evropske Direktive

Evropske direktive su zakoni koje proizvođači moraju da ispune pre nego što im se odobri da istaknu CE znak na njihovim proizvodima. Evropske direktive su zakoni koji donosi Savet Evropske Zajednice koje nam govore zašto

moraju biti usaglašene i šta će se najverovatnije dogoditi ukoliko se zanemare. One opisuju Osnovne zdravstvene i bezbednosne zahteve koje snabdevači moraju ispuniti pre plasiranja robe na tržište kao i šta se mora uraditi sa pravne tačke gledišta.

Principi usaglašavanja sa zahtevima Novog pristupa su slični za sve Direktive, naime:

- ✓ proizvodi treba da ispunjavaju Suštinske zahteve koji se prevashodno tiču dizajna proizvoda i uputstva o korišćenju,
- ✓ proizvođač, ili snabdevač treba da dokaže da je proizvod u skladu sa Suštinskim zahtevima, koristeći jedan od modula o usaglašenosti Direktiva,
- ✓ CE znak treba da bude označen na proizvodu čitko i neizbrisivo,
- ✓ proizvođač treba takođe da pripremi i potpiše Deklaraciju o saglasnosti proizvoda.

Neke karakteristike Direktiva:

- ✓ obezbeđuju visok nivo sigurnosti proizvoda,
- ✓ obezbeđuju više mogućih izbora,
- ✓ definišu kriterijume koji se tiču uslova proizvodnje,
- ✓ izbegavaju nepotrebne zahteve (koji bi bili isuviše kompleksni za proizvođača),
- ✓ omogućavaju proizvođaču širok izbor prilikom usaglašavanja za zahtevima odgovarajućih Direktiva

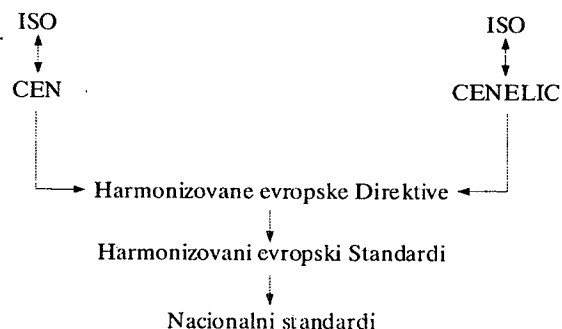
Mnoge Direktive eksplicitno obavezuju, samo kada je reč o proizvodima visokog rizika i proizvodima čija je bezbednost nedovoljno ispitana.

Koncept Evropskog usaglašavanja i Medjunarodna standardizacija

Unutar Evropske unije postoji ogromno potencijalno tržište (proširenjem EU na nove članice, taj broj se stalno uvećava) i prodaja proizvoda i usluga postaje ekstremno konkurentan posao.

Ta činjenica je ukazivala na neophodnost uvažavanja medjunarodno priznatih certifikacionih šema. Sa rastom medjunarodne trgovine, rasla je i tražnja za sigurnošću (da proizvođači poštuju standarde), tokom svih nivoa proizvodnog procesa.

Tokom godina, došlo je do postepenog uvećavanja međunarodnih standarda. ISO i IEC su danas standardni organi u koje je uključena većina država kroz sopstvenu Nacionalnu organizaciju za standardizaciju.

Slika 1: Medjuodnosi Organa za standarde

Izvor: Ray Tricker, CE Conformity Marking and New Approach Directives, Butterworth-Hainemann, Oxford, 2 000. year, str. 18

ISO (osnovan kao agencija UN 1947.godine) se sastoji od predstavnika iz preko 90 zemalja i uključuje Britanski Institut za Standardizaciju (BSI) i ANSI (Američki institut za nacionalne standarde). Rad ISO se značajno poboljšao od njegovog osnivanja i sada je dostupan veliki broj standarda koji su usvojeni.

Ovi ISO i IEC standardi (ISO standardi se uglavnom odnose na industrijske proizvode, dok se IEC odnose na električne uređaje) su u početku izdati kao "preporuke", a sada su prihvaćeni kao međunarodni standardi.

Međunarodni standardi su doneti od strane međunarodnog tehničkog komiteta koje su odobrile zemlje članice ISO i IEC tako da sada postoji nekoliko stotina različitih ISO i IEC standarda koji pokrivaju skoro svaku situaciju.

Harmonizovani evropski standardi

Harmonizovan standard je tehnička odrednica (Evropski standard, EN ili harmonizovan dokument) koji je usvojila Evropska organizacija za standardizaciju (CEN, CENELEC i ETSI) i sačinjen je u skladu sa opštim smernicama potpisanim između Komisije i Evropske organizacije za standardizaciju.

Od država članica se zahteva da usvoje ove usaglašene standarde u celosti i primene na nacionalne standarde. Ukoliko je u upotrebi nacionalni standard koji se

kosi sa harmonizovanim standardom on mora biti povučen. Međutim, prihvatljivo je zadržati, ili izdati nacionalni standard koji se odnosi na sadržaj, koji pokriva dokument o harmonizaciji s tim što on mora imati tehnički ekvivalentan sadržaj.

Harmonizovani standardi i dokumenti nisu posebna kategorija među Evropskim standardima; termin se odnosi na standarde koji su u vezi sa direktivama Novog pristupa. Oni predstavljaju set principa i obaveza koje se tiču standardizacije, kao i učešće svih interesnih strana (proizvođača, udruženja potrošača, i trgovačkih sindikata), ulogu vlasti, kvalitet standarda i podjednaku primenu standarda širom EU.

Razlika između "usaglašenog dokumenta" i "Evropskog standarda" ili "EN" koji omogućava "harmonizovani standard" uglavnom se odnosi na stepen obaveze ispunjavanja od strane država članica. Usaglašeni dokumenti moraju se implementirati na nacionalnom nivou, usvajanjem broja i naziva dokumenta i povlačenjem domaćih standarda koji su u koliziji.

Usaglašenost proizvoda sa harmonizovanim standardom znači da je proizvođač ispoštovao osnovne zahteve sadržane u Direktivi Novog pristupa.

CEN, CENELEC i ETSI se smatraju kompetentnim telima za usvajanje harmonizovanih standarda u skladu sa opštim odrednicama definisanim Sporazumom o saradnji koji je potpisala Komisija Evropske zajednice 13. Novembra 1984. godine.

Zaključak

Poslovanje sa zemljama članicama EU pretpostavlja prethodno usaglašavanje zakonodavstva SCG sa regulativom (direktive, standardi, preporuke, mere, propisi i sl.) ove integracije, koji se tiču različitih oblasti.

Evropska Unija i procesi koji se odvijaju u oblasti standardizacije, moraju da budu predmet naše posebne pažnje zbog orijentacije našeg izvoza na ova tržišta kao i zbog toga što su ove zemlje tradicionalni partneri naše privrede.

U nastojanju da u narednom periodu transformišemo i razvijamo privredu moramo slediti tehnički progres, koji je i formalno potvrđen od strane evropskih organizacija za standardizaciju: CEN, CENELEC i ETSI.

Proizvod, ili usluga, moraju biti usaglašeni sa direktivama, odnosno standardima, koji imaju različite aspekte: tehnički, (gotovo 50% direktiva se odnose na tehnički aspekt prilagodjavanja), ekonomski, ekološki, pravni, politički itd.

Generalno, sa aspekta standardizacije i kvaliteta, sve je veća neophodnost primene međunarodnih standarda, koji su postali preduslov za olakšavanje trgovine, razmene roba i usluga.

Direktive Novog pristupa se odnose na Zemlje članice, koje imaju obavezu da ih preuzmu i ugrade u nacionalno zakonodavstvo. One su obavezujuće za zemlje članice EU u pogledu rezultata koje treba postići, dok je izbor oblika i metoda ostvarenja rezultata slobodan.

U radu se naglašava, između ostalog, da se Direktivama Novog pristupa vrši harmonizacija zakonodavstva i odredbe ovih Direktiva zamenjuju sve odgovarajuće nacionalne odredbe.

Literatura

1. Ray Tricker, CE Conformity Marking and New Approach Directives, Butterworth-Hainemann, Oxford, 2 000. year,
2. Džefri Baret, doskorašnji šeg delegacije Komisije EU u SCG, Dokument "Evropsko partnerstvo sa Srbijom i Crnom Gorom", Ekonomist, broj 218, 2 004. godine, str. 19,
3. Vojislav Bajić, Politika zaštite potrošača u EU i pripreme Srbije, Poslovna politika, decembar 2 003. godine, str. 3-8,
4. Snežana Grk, Problemi i perspektive ulaska Srbije u EU, Poslovna politika, septembar 2 003. godine, str. 5-8,
5. Miroslav Antevski, Preko regionalne saradnje do Evropske unije, Poslovna politika, mart 2 002. godine, str. 11-12,
6. Sanja Paunović, Proces stabilizacije i pridruživanja EU u zemljama Zapadnog Balkana, Poslovna politika, mart 2 002. godine, str. 12-14, .
7. Miloš Todorović, Ivan Marković, Ispunjenost ekonomskih i političkih uslova za brži ulazak u EU, Poslovna politika, jul-avgust, 2 004. godine, str. 25-27.